

Yeşaya, otuzuncu bölüm

- I. Yahuda'yla ilgili peygamberlikler (1-12)
- II. Uluslarla ilgili peygamberlikler (13-27)
- III. **Efraim ve Yahuda'yla ilgili uyarıcı önbildiriler (28-35)**
 - A. Samiriye'ye uygulanan sıkıdüzen Yahuda için de bir uyarı oldu (28).
 - B. Yerusalem (Ariel) ve Yahuda gelecek olan yargı konusunda uyarılır (29).
 - C. **Yerusalem'in yıkıma uğraması yakındır (30).**
 1. **Başkaldıranların çabaları (30:1-12)**
 - a. Mısır'la korunma antlaşması imzaladılar (30:1-7)
 - b. Peygamberleri susturmaya çalıştılar (30:8-12)
 2. **Başkaldıranların yargılanması (30:13-17)**
 3. **Tanrı'ya dönenlere gösterilen kayra (30:18-25)**
 - a. Ruhsal gerçeklerin yayımlanması (30:20,26)
 - b. Tanrı'nın kutsallık yolunda kılavuzluğu (30:21)
 - c. Günahtan kişisel uzaklaşma (30:22)
 - ç. Kutsanmış ürünler (30:23-25)
 4. **Tanrı'nın düşmanlarının yargılanması (30:27-33)**

30:1 asi oğullar: Yahudaoğulları başkaldırıydı, Tanrı Sözü'nü işitmek istemediler (1:21,23; 30:9; 65:2; Tesniye 29:19). Mesih inanlısı aynı biçimde suçlanabilir mi? Gündelik programında Kutsal Yazı'yı okumaya zaman ayırır mı? Sık sık imanlı kardeşleriyle toplanarak Tanrı Sözü'nü paylaşır mı? Yoksa Mesih inanlısı da mı başkaldırıcı biri?

1. Başkaldıran oğulların günahlarının özeti:
 - a. Tanrı'yı terk ettiler (30:1,2).
 - b. Tanrı'ya güvenmediler (30:3).
 - c. Gözle gördükleri Mısır ordusunu görünmeyen Tanrı'ya yeğlediler (30:3).
2. Başkaldıranların günahının yargısı:
 - a. Maddi zarar,
 - Pahalı armağanları Mısır'a boşuna taşıdılar (30:6).
 - b. Acı bir düş kırıklığı (30:7).
 - c. Utanç (30:3,5; Hoşea 7:7,9-13,16).

öğüt alıyorlar: Mısırlılar'ın bilgeliği yetersizdi (19:11). Teokrasi döneminde Tanrı'nın istemini öğrenme olanağı varken (örneğin, Sayılar 27:21; Hakimler 1:1; 20:18,27,28; 1. Samuel 23:2; 1. Krallar 22:7) Yahuda'nın Mısır'a güvenmesi aptallıklarının doruğuydu. Tanrı'nın bilgeliğini reddeden insan kendini ucuza satar.

1. Tanrı'nın öğütlerini izleme isteği, kişiyi alçakgönüllü yapar; O'nun yol göstericiliğini reddetmek, insanı sert, inatçı ve gururlu yapar (Mezmun 10:4; Hoşea 7:10).
2. Kişi yararlı ya da yararsız bir tutumla kendine güvenebilir. Tanrı'nın öğütlerini reddeden kişinin kendine güvenmesi, ruhsal cahillikten ve Tanrı'dan bağımsız olma isteğinden kaynaklanır. Öte yandan Tanrı'nın istemini bilmek ve yerine getirmek isteyen kişi, Tanrı'yı her açıdan bilgelik sahibi olarak tanır, her konuda Tanrı'ya danışır, Tanrı'nın isteminden emin olduktan sonra ona göre harekete geçer. İlk Adem'in yaşam merkezi kendisiydi. Kendi istemini yürütmek amacındaydı. İkinci Adem'in yaşam merkezi Tanrı'dır. İsa Mesih Tanrı Baba'nın istemini tamamlamaya geldi (Yuhanna 5:30).
3. Kişi Tanrı'ya karşı beslediği tutuma göre ilk adımını atar. Eğer bu ilk adım yanlışsa, kişinin sonradan verdiği tüm kararlar ve eylemler ruhsal yönünü gitgide daha çok saptırır.

fakat Ben'den değil: Tanrı Yahudalılar'dan hiç uzak değildi; onlarla birlikteydi; (59:1). O'nun güvenilir peygamberleri de, her an O'nun bildirisini iletmeye ve anlatmaya hazırı. Yahudalılar neden Her Şeyi Bilen'e, Her Güce Sahip Olan'a güvenmesin? Tanrı'nın yerine Mısır'a güvenmeleri ağır bir günahı. Ne var ki, her an Tanrı'ya dönebilirlerdi. Günah için her zaman kutsal bir çözüm vardır (1:18).

ahit kesiyorlar: Yahuda komşuları tarafından tehdit edilince diğer komşularıyla savunma antlaşması yapardı. Yahuda İsrail'e karşı Suriye'ye başvurdu (2. Tarihler 16:2,3). Suriye'ye ve İsrail'e karşı Asur'a başvurdu (2. Krallar 16:7). Asur'a karşı Mısır'a başvurdu (30:1-7,15; 31:1). Bu dönemin tarihinde (36:1-22; 2. Krallar 18:13-37) Kral Hizkiya'nın Mısır'dan yardım istediği yazılı değildir. Ne var ki, kimi Yahudalılar'ın çabaları Asur temsilcisi Rabshake'den gizlenmedi. O, başı kesik bir tavuk gibi sağa sola koşuşan Yahuda'yla alay etti (2. Krallar 18:19-21,24).

ama benim Ruhumla değil: Yukarıda yazıldığı gibi teokrasi döneminde Tanrı'nın istemini öğrenme olanağı vardı (Sayılar 27:21). Buna karşın, tarih boyunca Yahudiler sorunları kendi kafalarına göre çözmeye eğilimliydi (Yeşu 9:14). Kişi sıkıntı gününde Tanrı'ya güvenmezse,

kurtuluşunu başka bir kaynaktan ararsa, kişisel sorununu çözmesi için Tanrı'ya olanak tanımazsa, Yardımcı ve Kurtarıcı olarak Kendisini kanıtlaması için Tanrı'nın elindeki olanakları çalmış olur.

suça suç katsınlar diye: İlk Yahuda Tanrı'dan öğüt almak istemedi. Şimdi bu günaha, yardımı insandan arama günahını da kattı. Yahudiler'e diğer uluslarla antlaşma yapma izni verilmedi (Çıkış 23:32). Özellikle Yahuda, yalancı ilahlara tapınmayı sürdüren Mısır'la antlaşma yapmaması için uyarıldı (20:2-6). Tanrı'nın halkı yalnız O'nun korumasına sığınmalıydı. Başka güçlere dayandığında Tanrı'nın güvenilmez olduğunu ileri sürüyorlardı. Yahudalılar tarih boyunca Tanrı'nın onları bağlılıkla koruduğuna tanık olmasalardı, başka uluslardan yardım istemeleri konusunda belki bir özürleri olurdu. Ama onları her yönden koruyan Tanrı'yı reddetmekle O'nun kayrasını çiğnemiş oldular.

Tek bir günah işlemek bile çok tehlikelidir.

1. Bir günah «tek» olmaz.

Günah işlenince içsel ve dışsal düzen bozulur, kişinin dengesi yiter. Günah işleyen bunu hissettiği için bu düzeni yeniden elde etmek için bir daha günah işler. Böylece düzen daha da bozulur, eski dengeyi sağlamak için bir daha günah gerekir, v.s. Örneğin, bir adam karısı olmayan bir kadınla görüşür. Bunu kendi karısından gizlemek için iş yerinde bir görevle ilgilendiğini söyleyerek eve geç gelişine bir neden bulur. Aynı bahaneyi söyleyerek inandırmaya çalıştığında hanımı onun iş yerine telefon açar, sekreterden kocasının orada bulunmadığını öğrenir. Adam bu yalanını da örtbas etmek için çabucak bir yalan daha uydurmak zorundadır. Bu oyunun sonu yoktur. Suça suçun katılması son derece doğal bir zincirlemedir.

2. Günah alışkanlık durumuna gelir.

Bir kez denenmiş bir günahın ikinci kez yapılması daha kolaydır.

3. Şeytan günahlıyı daha çok günah işlemek üzere ayartır.

Şeytan kişiyi kendi yetkisi altına tutmak ister. Bunu kişinin günah işlemesiyle elde eder. O, gözleri kör eder. Kişinin, günahının sonucunu önceden ayırt etmesini engeller.

4. Suça suç katmak, yargının başlangıcıdır.

İlk günah «başarılı» ise, insan ikinci günahın da yakalanmadan işlenebileceğini düşünür. Bu, günahın aldatıcılığıdır.

30:2 Firavun'un kuvvetiyle kuvvetlenmek için: 30.-32. bölümlerde yazılan olgular, büyük olasılıkla İ.Ö. 714 yılının yaz mevsiminde yaşandı. Olgunun tarihi bilinmesine karşın, hangi firavundan söz edildiğini saptamak kolay değildir. Mısır'ın tümü üzerinde egemenlik süren firavun büyük olasılıkla Tirhaka idi (2. Krallar 19:9). Ama Aşağı Mısır ayrı ayrı prensler tarafından yönetilirdi. Bunlardan en önemlisi Şabatok'tu (Şabatok'la ilgili notları inceleyin [18:2; 19:11; 20:1,2]), ama bu prenslerden herhangi biri Yeşaya'nın sözünü ettiği firavun olabilirdi.

«Firavun», Mısır dilinde «güneş» demek olan «fra» sözcüğünden gelir.

Mısır'ın gölgesine sığınmak için: Mısır'ın sunacağı savunma bir gölge kadar olacaktı. Güneş ışınları üzerine vurmadıkça gölge kalır, ama güneşin yönü değişince gölgeli yer artık yakıcı ışıklardan korunamaz. O yakıcı güneş olan Asur, Mısır'ın sağladığı gölgeyi yok edince (19:1,4; 20:3-5) Yahuda alevli vuruşlarından korunamayacaktı. Mesih inancının ümit bağladığı «gölgelik» bir anda yok olursa Tanrı, inancının yalnız O'na sığınabileceğini göstermektedir (Yunus 4:6-8). Öyleyse, Mesih inancısı gölgenin yok olmasına sevinebilir, çünkü tek Tanrı'ya başvurmayı öğrenmek çok değerli bir derstir.

Mısır'a inmek üzere yola çıkıyorlar: Mısır ne denli uzaktı, Tanrı ne denli yakındı! Güvenilmez öğütleri öğrenmek için o uzun yolları aşmanın ne gereği vardı? Yahudalılar'ın Tanrı'nın kutsal bildirisinden o denli nefret etmesi, yalancı ilahların öğütlerine o denli bağlanması yazık değil mi? Tanrı'nın yerine başkalarına başvuran, başkaldırcılığını ilan eder (30:1). Tanrı Sözü'ne aykırı tasarılar yapan, söz dinlemeziğini çalım satarcasına gururla duyurur. Tanrı kıskanmaz mı, ölç almaz mı?

Benim ağzımı sormuyorlar: İnsansal çözüme dayanma düşkünlüğü, temelsiz varsayımlardan kaynaklanır:

1. Tanrı çok uzaktır, gündelik yaşamda bir yardımda bulunmaz (Tesniye 4:7; Mezmur 145:18).
2. Tanrı evrensel sorunlarla uğraşır, toz parçası büyüklüğünde olan insanların derdine önem vermez (Mezmur 39:7; 121:1; 124:8).
3. Tanrı yardım etmek için çok geç davranır. O'nu beklemeye zaman yok, çabucak bir çözüm bulunmalı (Mezmur 27:13,14).
4. Tanrı'nın koşulları çok sert. Kişinin günahı bırakmasını ister (Matta 11:28-30).

Bunlara benzer nedenleri sayarak insan, verimsiz çarelere başvurur.

Tanrı'dan çok insanların yardımına güvenmek sadece Yahudalılar'ın günahı değildi. Kilise çağı boyunca Mesih inanlıları da aynı cahilliği sürdürmeye eğilimliler. Sorun çıkınca birçokları hemen doğal olarak eyleme girer, kargaşaya kendilerini kaptırır. Örneğin, para sıkıntısı olunca hemen «Kimden borç para alabilirim, ikinci işi nereden bulabilirim, bana borçlu olan kim var ki paramı geri alabilirim» gibi telaşlı düşüncelerle tüm gücünü yitirir. Ne var ki, Mesih inanlısı telaşa düşmeden ruhsal benliğinin doğal benliğini sakinleştirmesi için olanak tanımalı, Tanrı'ya güvenerek sıkıntısına uygun bir çözüm bildirmesini güvenle beklemelidir (Mezmur 46:10,11). Bu sakin güven tutumu kendiliğinden oluşmaz. Mesih inanlısı Tanrı Sözü'nde olan vaatlere sarılmak üzere kendini eğitmelidir.

30:3 Mısır'ın gölgesinde sığınmanız: Yahudiler, Tanrı'nın gölgesine sığınmak kavramını çok iyi anlıyordu (25:4; 32:2; Mezmur 36:7; 63:7;91:1). Mısır'ın gölgesine sığınmak, Mısır'ı Tanrı'nın yerine koymak anlamına geliyordu.

30:4 Tsoan: ¹Tsoan, on ikinci hanedanın 31. paralele yakın, Nil deltasının doğu kısmına düşen başkentiydi (Tsoan'la ilgili notları inceleyin [19:4,11]).

Hanes: Bu kentten yalnızca bu ayette söz edilir. Tsoan ile birlikte anıldığı için Nil deltasında olduğu sanılır. Gerçi başkaları ¹Hanes'in Herakleopolis Magna olduğunu söyleseler de bu kent 29. paralele yakın, Nil'in batısına düşen bir kentti.

reisleri Tsoan'dadırlar ve ulakları Hanes'e eriştiler: Yahuda'yla bu savunma antlaşmasını imzalamak için Mısır önderleri Tsoan'daki saraylarına varmışlardı.

30:5 o kavim ki, ne yardımdır, ne faydadır, ancak utanç ve rezalettir: Mısır, İsrail'e ancak kırılmış bir kamış kadar yarar sağlayabilirdi. O da Tanrı yargısına düşecekti (Hezekiel 29:1-12). İsrail ise, Mısır'ın yargı göreceğine şaşmamalıydı, çünkü Mısır'ın düşüşü önceden bildirilmişti (19:1-17; Yeremya 2:36).

¹Eklere Kutsal Kitap'ta Adları Geçen Önemli Yerler kaynağından alınan notlara da bakın.

30:6 sıkıntı ve kaygı diyarı: Yahuda ile Mısır arasındaki çöl bölgesi anlatılmak istenir (Tesniye 8:14,15; Yeremya 2:6).

eşeklerin sırtı üzerinde mallarını ve develerin hörgücü üzerinde hazinelerini kendilerine faydası olmayacak bir kavma taşıyorlar: Bir çivi yazısında Sargon; Filistin, Yahuda, Edom ve Moab'ın kötülükle dolu bakanlarının kendisine karşı savaştıklarını ve armağanlarını onları kurtaramayacak olan Mısır kralına taşıdıklarını kaydeder (G. Smith, Eponym Canon, sayfa 130'den The Pulpit Commentary, sayfa 490'a aktarma).

Tanrı'nın yardımı karşılıksız olacaktı. Yahudalılar bu yardımı hor görüp hiçbir yararını görmeyecekleri antlaşmayı hazineleriyle ödediler (Hoşea 12:1). Bununla birlikte, antlaşmanın bedelini ödemek için «dişi ve erkek aslanın, engerek yılanı ile yakıcı uçan yılanın çıktığı, sıkıntı ve kaygı diyarı» olarak açıklanan tehlikeli bölgelerden geçmeliydiler (Tesniye 8:15). Bu durum Yunus'un bilet alıp Tanrı'dan kaçışını andırır. Tanrı'dan kaçmak pahalıya mal olur.

30:7 Mısır'ın yardımı boş ve hiçtir: Her yaratık ancak bir yaratıktır. Tanrı'nın yerini alamaz, Tanrı'nın işlerini gerçekleştiremez, O'nun kararlarına karşı gelemez. Tanrı gerçektir, O'na güvenilebilir. İnsanoğlu yalancıdır, ondan yardım beklenmez. Yaratıcı çağların, sonsuzluğun Kayası'dır. Yaratık ancak kırık bir kamaş gibidir. İnsanlardan çok az yardım beklenir, ama Tanrı sınırsız yardım sunar.

Rahab: «Rahab» İbranice'de «güç; gururlu, kendini öven, gürültülü övünen» demektir. Kutsal Yazı'da «Mısır», bazen «Rahab» olarak geçer (51:9; Mezmur 87:4; 89:10). Yahudalılar'ın ümit bağladığı bu Rahab ne yapıyordu? Rahatça oturuyordu! Bunun anlamı Mısır'ın Yahudiler'e yardım etmek için yerinden kıpırdamayacak oluşudur.

30:8 levha, kitap: Levha üzerine yazılan bildiri o dönemde yaşayanları uyarmak için, kitaba kaydedilen bilgi gelecek kuşaklara Tanrı'nın her şeyi önceden bildiğine ve O'na güvenenlere sürekli yardım ettiğine tanıklık etmek için olacaktı.

yaz: Konuşulan sözlerden çok yazılı sözler kalıcıdır. Tanrı bildirimlerini belgelerde bulundurmaktan korkmaz. Çünkü sözlerinde hiç yanlışlık bulunmaz, peygamberlikleri harfi harfine gerçekleşir (34:16; 40:8; 1. Petrus 1:25).

Levhaya ve kitaba yazılacak olan bildiri, Yahudalılar'ın Tanrı'ya karşı yaptıkları hainlik (30:10-12,15) ve Tanrı'nın bu hainliğe karşı alacağı tavrıdır (30:13-14,16-17,20a). Resmi, tarihsel belgelere kaydedilen bildirimler, kalıcı bir tanıklıktır. İnsanlara gelince, yaptıkları günah arşivlerine kaydedilmezse de, yüzlerine yazılır. Etkisi bedenlerinde taşınır. Özyapılarında damgalarıdır. Çağdan çağa iletilen akımlarda izlenir. Üçüncü ve dördüncü kuşaklara dek zararını sürdürür. Tanrı'nın birçok «kitabı» vardır.

gelecek zaman için ebediyen şahit olsun: Tanrı Sözü dünyanın sonuna dek duracak belit (kendiliğinden apaçık olan, aksiyom) olarak kabul edilir (Matta 5:18; Luka 16:17).

onu kitaba kaydet de gelecek zaman için ebediyen şahit olsun: Tanrı Sözü'nü dinlemez olanlara karşı bu peygamberlik sonsuza dek tanıklık edecekti (8:1 ve 16'yla ilgili notlara bakın; Tesniye 31:19,21-22; Habakkuk 2:2,3):

1. O dönemde başkaldıranlar utansın diye,
2. Onlar boyun eğmeseler bile onların çocukları bu yargıdan ders alsınlar diye,
3. Tanrı'nın bu ulusa karşı gösterdiği sabır ve adaletten kuşkulandırılmasın diye,

4. Bu yargıyı duyan kişiler başkalarını da uyarsın diye. Sonradan yazıldığı gibi «Tüm bunlar başlarına uyarı niteliğinde geldi. Bizlere de öğüt olsun diye yazıldı. Çünkü çağların sonu geldi bizlere dayandı» (1. Korintliler 10:11).

30:9 o asi bir kavim ... Rabbin şeriatini işitmek istemeyen oğullardır: Tanrı'nın seçtiklerinin özyapısına bakın! Kendilerine bu denli çok ayrıcalık tanındıktan sonra Yahudiler'in Tanrı'ya sırt çevirmesi inanılmaz bir hainlikti (59:12,13; Tesniye 31:26,27; Romalılar 3:1-4). Yaratık Yaratıcı'ya «Defol, yolumdan çekil!» diyebilir mi?

yalancı oğullar: Yahudalılar Tanrı'ya bağlı olduklarını ileri sürerken hareketleri sözlerini yalanlıyordu (29:13; 59:13).

Tanrı Sözü'nü işitmeyenler acı bir aptallığa tutulmuşlar. Çünkü Tanrı, O'nun Sözü'nü dinleyip dinlemediğine, onu izleyip izlemediğine göre insanı yaşama ya da ölüme yargılar. O şöyle uyarır: «Bakın, Ben bugün önünüze bereketi ve laneti koyuyorum. Bugün size emretmekte olduğum Allahınız Rabbin emirlerini dinlerseniz, bereket. Allahınız Rabbin emirlerini dinlemezseniz ... lanet» (Tesniye 11:26-28; 1. Krallar 22:13).

30:10 görenler, peygamberler: «Görenler» ve «peygamberler», iki ayrı görev değil, aynı görev için kullanılan eş anlamlı iki sözcüktür.

peygamberlere, bize doğru şeyler peygamberlik etmeyin: «Doğru şeyler», kesin ve belirgin gerçektir. Peygamberler doğru şeyleri peygamberlik etmeyecek de, neyi peygamberlik edecek? Doğru olmayan bildiriler, peygamberlik değildir.

İnsanoğlu genellikle gerçeği bir düşman olarak görmez. Tarih, fizik, kimya, matematik, biyoloji ve teknik alanlarında yalnızca gerçek, denenmiş ve güvenilir bilgi istenir. Beğenilmeyen gerçek ise, ahlakla ilgili gerçektir. Nefret edilen kişiler de, ahlaksal gerçeği genel olarak değil, ayrıntılı olarak ve belirli durumları ve insanları düşünerek bildirenlerdir. Ahlaksal gerçek, günahı sürdüren kişiler için bir sitemdir. Kişi kendi ahlak düşüklüğünü sezdiği için her yüksek ölçütü, her erdemli ilkeyi kendine yönelik kişisel bir suçlama olarak yorumlar. İltifat ise, benliği okşar, temelsiz de olsa insanın kendine güvenmesini sağlar. Ahlaksal gerçek insanı yargı korkusuna düşürebilir, ama iltifat boş da olsa ümit verir. Kişi gerçekle uyarılması gerekirken yersiz iltifat yüzünden kendini doğru sayar. Bu nedenle kendini daha yüksek ölçütlere ulaşmak üzere zorlamaz. Aslında «düşkün, acınılacak durumda, yoksul, gözü görmez, çıplak» (Vahiy 3:17) olduğunu kabul etmez. Varlıklı genç gibi (Luka 10:17-22), onu bu perişan durumdan Kurtarabilen'e gelmez.

bize yumuşak şeyler söyleyin, hileli şeyler peygamberlik edin: Yahudalılar bunu başka sözlerle söylüyorlardı:

1. «Günahlarımızı bize anımsatmayın.»
2. «Günahlarımızın Tanrı'nın bizi öfkeyle yargılamasıyla sonuçlanacağını duymak istemiyoruz.»
3. «Bizi övün, iyi ve doğru olduğumuzu onaylayın.»
4. «Vicdanımız bizi rahatsız etmeden istediğimiz şeyleri yapabilelim diye Tanrı'nın sıkıcı sözlerini esnetin. Somut, kesin, mutlak olarak değil, Tanrı bildirisini esnek anlatın. Her şeyin birkaç yorumu var ya!» (Yeremya 23:21; Amos 2:12; Mika 2:11)

Yahudalılar'ın tutumu, yaşamlarını ve sonsuzluktaki durumlarını yalanlar temeline kurmaya razı olduklarını gösterir.

30:11 yoldan çekilin: «Yolumuzdan çekilmezseniz, ezileceksiniz» diyerek Yahudalılar kendilerini uyaran peygamberleri tehdit ediyorlardı.

İsrail'in Kuddusu'nu önümüzden kaldırın, derler: Peygamberler, Yahudalılar'a günahları nedeniyle onlara uygulanacak yargıya ilişkin gerçeği bildiriyorlardı. Gerçeği bildirmekle halkın günah işlemesini engellemeye, onları Tanrı'ya döndürmeye çalışıyorlardı. Halk, Tanrı Sözü'nü bildiren peygamberler aracılığıyla O'nun gösterdiği sevgiyi göreceği yerde, «Adaletsizliğe bakın» diye bağırp Tanrı'ya karşı yakındılar. «İstediğimiz gibi yaşayamıyoruz. Özgürlüğümüzü kısıtlamaya kalkıyorlar! İsrail'in Kutsalı bizi engellemesin!»

«İsrail'in Kutsalı», Yeşaya'nın Tanrı için en çok kullandığı adlardan biridir. Özellikle Yahuda'yı kutsal olmayışı nedeniyle azarladığında bu adı kullanırdı (1:4; 5:24). Tanrı'nın yalnız bu adı bile, kutsal sayılmayan Yahudiler'i suçlu çıkarır.

Yahudalılar için en korkunç bildiri, «İsrail'in Kutsalı» idi. Tanrı'nın kutsallığıyla kıyaslandığında kim doğru sayılır? Ne var ki, herkes O'nun kutsallığı ölçüt alınarak değerlendirilecek ve yetersiz bulunacak. Kişinin er geç başına gelecek olan bu olguya aldırış etmemek deliliktir. Çare aramalı -- Tanrı'nın saptadığı çareyi bulmalı (1. Petrus 3:18).

30:12 İsrail'in Kuddusu: Halkın Tanrı'nın bu adını kullanmasını Yeşaya'ya yasaklamasına karşın o bundan caymadı. Tanrı'nın bu adı günahlılarda dehşet uyandırdıysa bunu duyurmaktan vazgeçilmeyecekti. Naziklik (korkaklık demeyelim!) adına Mesih inanlısı da halkın isteğine uyarak gerçeği gizlemesin. Gerçek utanmadan çıplak durur, bir giysiye bürünmeye gerek duymaz!

mademki bu sözü hor görüyorsunuz: Dünyanın sonunda Büyük Sıkıntı döneminde iki peygamber öldürülünce insanlar, yaşayanlara çok «işkence» edenlerden kurtuldukları için birbirlerine armağan gönderecekler (Vahiy 11:10). Yeşaya da öldürülerek susturulsaydı kuşkusuz Yahuda'da birçokları sevinecekti. Özellikle Yahudalılar'ın en çok rahatsızlık duydukları söz, Mısır'a güvenmekle ilgili uyardı. Bu söz kendilerine sevgiyle bildirildi, dinlenseydi onları birçok dertten kurtaracaktı. (Tanrı Sözü'nü hor görenler için başka örnekler 1. Samuel 8:7; 15:23,26; 2. Krallar 17:15'de bulunur).

gaddarlık: «Gaddarlık» sözcüğüyle Mısır'a gönderilecek pahalı armağanları (30:6) elde etmek için toplumun altında kaldığı ağır yük anlatılıyor olabilir (2. Krallar 15:20).

gaddarlığa ve sapıklığa güveniyorsunuz ve onlara dayanıyorsunuz: Yahudalılar'ın gerçeği reddetmekte direnmeleri dünyanın sonundaki durumu anımsatır: «Kurtulmaları için gereken gerçeği sevmeye yanaşmadılar. İşte bundan ötürü, yalana inansınlar diye Tanrı onlara aldatı gücünü salıyor. Öyle ki, gerçeğe inanmayıp haksızlıktan hoşlananların tümü yargılsın» (2. Selanikliler 2:10-12). Çağlar boyunca tüm insanlar aynı malzemededen yapılmıştır. Mesih inanlısı Tanrı Sözü'ne karşı nasıl bir tutum takındığını düşünsün.

30:13 düşmek üzere olan: Yargı başkaldıran kişiden uzak değildir. Örneğin, Mesih İsa'yı Kurtarıcı olarak kabul etmeyenler şimdiden yargılanmıştır (Yuhanna 3:17,18).

duvar çatlağı gibi ... yıkılması birden ve ansızın olur: Sık sık açıklanmış olsa da bu yargı Yahudalılar için bir sürpriz olacaktı (30:14)! Yüzeysel düşünen kişi, günahın görünüşte birdenbire cezalandırılmasına şaşırır. Örneğin, tutumlu olmayan, savurgan biri günden güne azar azar borçlanır, ama iflas etmesi bir günde olur. Devleti kazıklayan bir memur, yıllar boyunca aldaticılığın karışık koridorlarında dolaşır, ama bir gün o labirentin çıkışını bulamaz ve suçlu

nedeniyle tutuklanır. Kişinin yıkıma uğraması bir anda gerçekleşmiş gibi görünse de, aslında yıkımı oluşturan çatlaklar uzun zamandır bellidir. Yıkım gelince tam gelir (30:14) ve aynı zamanda günaha da uygundur (30:16).

30:14 ocaktan ateş getirmek yahut sarnıçtan su almak için bir parça kalmayacak: Yoksullar, kırık kap parçalarıyla su ve ateş taşımak zorunda kalır. Üzerine düşecek yarıdan sonra Yahudalılar yoksullardan daha zor durumda sayılacaktı; yıkıntı içinde yaşam desteği -- su ve ateşi taşımak için yeteri kadar büyük bir taş parçası -- arayacak ama bulamayacaktı. Aynı zamanda bu benzetme, siyasal sistemin çöktüğünü de gösterir. Bu çöküş, Nebukadnetsar'ın Yerusaleml'i ele geçirdiğinde gerçekleşti.

30:15 İsrail'in Kuddusu: «İsrail'in Kuddüsü» sözü hiç kullanılmayacak mıydı (30:11)? Bu söz kesinlikle duyulacaktı!

Rab Yahve şöyle dedi: «Rab Yahve şöyle dedi» sözleri, «Dönmekle ve rahat etmekle kurtulursunuz» vaadini güçlendirir. Vaat eden Rab Yahve'dir!

Dönmekle ve rahat etmekle kurtulursunuz: Yahudalılar ancak Mısır'a başvurmadan vazgeçerek ve «adını duymak istemiyoruz» dedikleri İsrail'in Kutsalına dönerek kurtuluş bulabilirdi. Ancak O'na boyun eğerek O'nunla esenlik içinde yaşamak olanaklıydı. Onların huzurunu bozan günahın bağışlanması zorunluymuştu (İbraniler 3:7-13; 4:1-3).

kuvvetiniz: Gücün en çok gürültü çıkartanda olduğu biçiminde çok yaygın bir yanlış düşünce vardır. Bu düşünce ve sonuçları daha çocuklukta başlar. Çocuklara Kutsal Yazı'dan ders verildiği bir gün sınıftaki iki kızın akrabası olan daha büyük bir kız sınıfa girip kızların yemeğe gelmesinin gerektiğini söyledi. Küçükler dersi duymak istedikleri için o an gelmeyeceklerini anlattılar. Büyük kız bunu duyunca sesini biraz yükseltti. Bunun etkisi olmayınca bağırmağa başladı. Bağırmanın da çeşitli aşamaları vardır! Kız çok geçmeden en yüksek aşamaya ulaştı. Küçük kızlar da aynı taktiği kullandılar. Bağırarak, dişlerini göstererek karşı gelmeyi sürdürdüler. Böyle davranmalarının amacı neydi? Her iki taraf da gürültü ederek güç kazanmaya çalışıyordu. Yarım saat sonra bu ufak kızlardan biri, sınıfta istediğini yapamayınca öğretmenine bağırıp çağırırdı. Küçük yaştan beri benimsediği ilkeyi uyguluyordu. Bu ilkenin yanlış olduğuna ikna oluncaya dek bu kız büyük küçük demeden herkesin karşısında saygısızca kendi istemini yürütmeye çalışır (32:17; Mezmur 91:1).

kuvvetiniz susma ve güvenme ile olur: Yaşamın her durumunda güçle donatılmak için yalnızca susma değil, susma ile birlikte güven de gerekir. Çünkü kadercilikten doğan bilinçsizlik ve korkudan oluşan donukluk söz konusudur. Bilinçsiz biri ya da korku nedeniyle donuk insan susar. Sessizdir ama bu kişinin güveninden söz edilemez. Güven, tepki gösteremeyişin değil bilgelik ve yürekliliğin bir ürünüdür. Güven, hiçbir zaman cahillikten, kadercilikten ya da temelsiz bir ümitten doğmaz. Tehdit eden düşman karşısında, yenilginin daha az kesin olduğu durumlarda bile Tanrı'ya güvenen kişi, «Gözlerimiz imanımızın önderi ve bütünleyicisi İsa'ya baksın» der. «Dünyaya üstün gelen yeni ise imanımızdır» diyerek Tanrı'yla övünür (İbraniler 12:2; 1. Yuhanna 5:4). Sakinlik içinde susabilmek, Tanrı'ya bağlanan güvenin sonucudur. Mesih inanışının Tanrı'ya güveni, susmasının sırrıdır.

Tehlike ve sıkıntı içindeyken kurtarması için Tanrı'ya yalvarmak yanlış değildir. Ama baskı altında dayanmak ve kötülüğü yenmek için gereken gücü Tanrı'dan dilemek çok daha yararlıdır (Romalılar 12:21). Güçlü olmak için kişinin olumsuz olayların hafiflemesine değil, İçten donatılmaya gereksinimi vardır. Tanrı şu vaadi verir: «İnsansal olanın dışında hiçbir denemeye

uğramadınız. Ama Tanrı kendisine güvenilendir. Katlanabileceğinizden daha çetin denenmeye düşmenize izin vermeyecektir» (1. Korintliler 10:13). Denemenin kişiyi yenmesi için, deneme kişinin içinde bir yankı bulmalıdır. Bu durum şöyle açıklanabilir: Okyanus üzerine düşen kıvılcımlar tehlikeli değildir, ama aynı kıvılcımlar benzin üzerine düşerse büyük zarara yol açar. İnsanın denenmeye karşı gösterdiği tepki onun içsel maddesine (özyapısına, karakterine) bağlıdır. Örneğin, İsa Mesih «Bu dünyanın başkanı geliyor ve onun benim üzerimde hiçbir yetkisi yoktur» diyebiliyordu (Yuhanna 14:30). Neden? Çünkü kutsallığın dışındaki şeyler için Mesih'in hiçbir alıcısı yoktu. İsa Mesih, kötülük sinyallerini içine almak üzere bir alıcı aygıt kurmadı. Örneğin, her yerde çok sayıda radyo ve televizyon ışını bulunur. Onları almak için radyo ya da televizyon yoksa, kişi bu ışınların hiçbirinin farkına varmaz. Ancak bir aygıt varsa, ışınlar anlaşılabilir bir dile çevrilir. Ne var ki, dinleyici bazı programları yararlı bulmazsa ya aygıtı hiç açmaz ya da aygıtını o sinyalleri almayacak biçimde ayarlar. Pavlus ve Silas tutukvekindeyken ruhsal çöküntü, yakınma, korku «ışınlarını» almamaya karar vererek kendilerini güçlendirecek bir programı seçtiler (Haberciler'in İşleri 16:25)! Kişinin sıkıntı içindeyken gösterdiği tepki kendi karardır.

Fakat siz istemediniz: Tanrı'nın sağladığı rahatı kabul eden var mıydı ki! Rahatlık, yaşamın zorlu olaylarının yatışmasından doğmaz. Dalgalar bir süre dinerse de, az sonra yine çalkalanmaya başlayacaktır. Rahatlık canın, olguların etkisini yenme becerisine dayanır. Mesih inanlısı, Tanrı Sözü'nün bildirdiği gerçekleri yaşamına uydurarak bu beceriye sahip olabilir. Ama tanrısal yaşam ilkelerini öğrenmek için zaman ayırmayan bir kişi, yaşamın kasırgalarına kapılıp yıkıma sürüklenir. Birçok insanın yaşamına dıştan bakıldığında çok başarılı ve sakin görünür. Ne var ki, o insanların güler yüzlerinin ardında gizledikleri bir yaşam vardır. Bu güler yüzler onların yaşadıkları acı ve ürpertici olaylar sırasında çektikleri sıkıntıyı anlatmaz. Her şey yüzeyde görüldüğü gibi değildir. Yaşamını Tanrı'nın gerçeklerine bağlamayan her kişi, er geç yıkıma uğrar.

30:16 Hayır, çünkü at üzerinde kaçacağız, dediniz: Yahudalılar, hem Asur ordularından hem de Tanrı'nın yargısından kaçabilmeleri için Mısır'dan alacakları atların yararlı olacağını halen ileri sürüyorlardı (2:7'le ilgili nota bakın; Hoşea 14:1-3)! Tanrı «olmaz» derse, olmazdır. O'nun sözüne karşı gelerek bir yarar sağlanır mı?

Yahudalılar «Kaçacağız, bineceğiz» dediler. Günahları işte bu «-acağız», «-eceğiz» takılarında bulunur. Tanrı'dan bağımsız olarak kendi yollarını çizmek isteyerek, kendi çözümlerini bulmaya çalışarak inatçılıklarını sürdürüyorlardı. Bu, şeytanın cennetten kovulması sonucunu doğuran tutumunu andırır. O da «Göklere çıkacağım, tahtımı Allah'ın yıldızları üzerine yükselteceğim, ... cemaat dağında oturacağım, bulutların yüksek yerleri üzerine çıkacağım, kendimi Yüce Allah gibi edeceğim» diye savlar ileri sürüyordu (Yeşaya 14:13,14). Tanrı'dan bağımsız olma çabası yıkıma götürür. Mesih inanlısı bundan ders alsın! Tüm tasarıları konusunda dua etsin. Onların doğru olduğundan emin olduktan sonra bile «Rab dilerse» sözleriyle adım adım ilerlesin (Yakup 4:13-16).

Ademoğlu kendi arzularını değil, Tanrı'nın istemini yerine getirmek zorundadır. Mesih inanlısı Tanrı'nın çocuğudur; Babası'nın buyruklarına boyun eğmeye borçludur. Boyun eğmeyişi, kutsal Tanrı'ya karşı başkaldırıdır.

sizi kovalayanların ayağı tez olacak: Tanrı'nın buyruğunu hiçe sayıp kendini korumaya kalkan kişi, kendisinin en korkunç düşmanıdır. Yahudalılar, Tanrı'nın yüz yıllar boyunca onlar için savaştığını anımsamamayı yeğlediler (Çıkış 14:26-31; Yeşu 6:2,16,20-21; Hakimler 7:2,4-8,20-23).

30:17 Bin kişi bir kişinin korkutmasıyla kaçacak: (Levililer 26:8; Tesniye 32:30; Yeşu 23:10)

30:18 bunun için: 30:15,16'da açıklanan Yahudalılar'ın ruhsal durum nedeniyle...

Rab size lütfetsin diye bekleyecek: 30:9-17'de bulunan azarlama, topluluğu dehşete ve ümitsizliğe düşürmüş olmalı. Tanrı'nın amacı bu değildi. Her zamanki gibi O'nun arzusu, seçtiklerinin günahı bırakmaları, O'na dönmeleriydi. Tanrı'nın en derin arzusu, insanlara lütf göstermektir. Yahudalılar'a halen lütf göstermesi olanaklı olabilirdi, eğer onlar...

1. Tanrı'yı çağırırsaldı (30:19),
2. Yalancı ilahlara tapınmayı bütünüyle bıraksaldı (30:22),
3. Kendi çabalarını bırakıp Tanrı'yı beklemeyi kabul etselerdi (30:15). Bazen insan kendisini kurtarmak için hiçbir eyleme girişmemeli (Çıkış 14:13; Mezmur 62:5; Haberciler'in İşleri 1:4; [«öğüt alıyorlar» cümlesiyle ilgili «2» numaralı notu karşılaştırın, 30:1]). Sanherib'in Yerusaleml'i tehdit ettiği zaman Hizkiya'nın ve halkın kendilerini kurtarmak için hiçbir eylemde bulunmamaları gerekiyordu (Yeşaya 37).

Başkaldıran kişiler günahı bırakıp O'na boyun eğene dek (30:15) Tanrı onlara lütfedemezdi. Çünkü Tanrı'ya boyun eğmeden içinde buldukları sıkıntılardan kurtulurlarsa, günahlarından ayrılmamış olmalarına karşın Tanrı'nın onları onayladığını düşünürlerdi. Böylece günahlarını bırakmaya teşvik edileceklerine günahlarını sürdürmek için cesaret bulacaklardı. Bu durum onların yargılanmalarıyla sonuçlanacaktı. Bunun için Tanrı onlara lütfetmek için beklemeliydi. Lütfunu erkenden gösterseydi, bu lütf değil lanet sayılacaktı.

1. Tanrı'nın beklemesinin nedenleri
 - a. Adaleti yerine gelmeli.
 - b. Koşulları kabul edilmeli; insanlar O'nun üzerlerindeki yetkisini kabul etmeli.
 - c. Kişiyi günahattan arındırmak ve O'nun benzerliğinde bulundurmak için koşullar -- insanın tutumu ve durumu -- uygun olmalı.
2. Kişinin Tanrı'yı beklemesi
 - a. Tanrı'ya ilişkin gerçeği aramak ve anlamak için çaba ve zaman harcamaya ne mutlu (Yeremya 29:13)!
 - b. Tanrı'nın sabırlı ve güvenilir işçisine ne mutlu (Mezmur 126:6)!
 - c. Söylenmeden sabırla kaygı çekene ne mutlu (Mezmur 130:6; Romalılar 8:18)!

Rab adalet Allahı'dır: Tanrı'nın adaletli olması, aynı zamanda acımasını olanaksız kılmaz.

30:19 sen ki, Sion'da ve Yerusaleml'de oturuyorsun, artık ağlamayacaksın: Yahudalılar neden ağlamayacaktı? Çünkü artık Tanrı'ya sığınacak, O'nunla barışmış olacaklardı.

feryadın sesi üzerinde elbet sana lütfedecek: «İsrail'in Kutsalını önümüzden kaldırın» diyenler (30:11) artık günahattan Tanrı'ya dönerek öğretilmeye hazır olduklarını belirtecek (Haberciler'in İşleri 15:30), O'na gereksinimlerini itiraf edeceklerdi. Tanrı'nın kişiden beklediği tutum budur (Yeremya 29:12-14a). Örneğin, Tanrı İbrahim'e onun soyunun dört yüz yıl Mısır'da kaldıktan sonra Kenan bölgesine döneceğini vaat etti (Tekvin 15:13). İsraililer ise dört yüz yıl değil, dört yüz otuz yıl Mısır'da kaldı (Çıkış 12:40). Neden? Tanrı, İsraililer'in sıkıntılarında O'nu çağırma seslerini işitmek, O'nun kurtuluşuna ümit bağladıklarını görmek istedi (Çıkış 3:7-10)? İsraililer Tanrı'ya seslenmekte geciktiler, bu yüzden de Tanrı onları Mısır'dan çıkartmak için biraz bekledi.

İşitince sana cevap verecek: «İşitince»! Tanrı, Yahudalılar'ın O'nun adını çağırdığını duyar duymaz yardıma koşacaktı. Artık onları bekletmek zorunda değildi, çünkü koyduğu koşula uyarak O'na döndüler (30:15).

30:20 Rab size sıkıntı ekmeği ve cefa suyu verse de: Yahudalılar Tanrı'yla barıştıktan sonra bile olumsuz olaylar yaşamlarını etkileyebilirdi. Mesih'in ölümü aracılığıyla sonsuz yaşam sahibi olan kişi de bu dünyanın sıkıntılarında tümüyle korunmaz. Ama Mesih inanlı sıkıntılarda bile Tanrı'nın yardımı ve yol göstericiliğinden emindir. Bu çok önemli bir farktır. Bununla birlikte kişi O'nun olumsuz olayları bile yararlı bir sonuca ulaşmak üzere kullanacağına sakinlikle güvenebilir (Romalılar 8:28).

sıkıntı ekmeği, cefa suyu: Cefa sözcüğü büyük sıkıntı, üzümlü anlamına gelir. Sıkıntı ekmeği ve üzümlü suyu olan bu diyet, tutuklunun yiyeceğidir (1. Krallar 22:27). Tanrı'nın sıkıntıyı göndermekteki amacı, sıkıntıyı yaşayanların O'na çabucak dönmesidir (Hoşea 5:15).

muallimlerin artık gizlenmeyecekler: Eğer aynı zamanda ruhsal kıtlık da yoksa, tutukluların diyeti olan sıkıntı ekmeği ve üzümlü suyu kötü sayılmaz, besleyici bile olabilir. Peygamberlerin mağarada ellişer ellişer saklandığı (1. Krallar 18:4) ve Tanrı Sözü'nü bildirenlerin öldürüldükleri günlerde (2. Tarihler 24:19-22), tüm ulus ruhsal zarar gördü (Tesniye 28:15; Yeremya 10:21; Amos 8:11). Öte yandan Tanrı Sözü'nü yayanların engellenmeden öğretebildiği zaman tüm toplum için ne yararlıdır (Tesniye 11:26-27; 29:9; 1. Krallar 2:3; 1. Tarihler 22:13; 2. Tarihler 20:19-20; Nehemya 1:11; Mezmur 1:1-3)!

30:21 kulakların, Yol budur, ... diye arkandan bir ses işitecek: Tanrı Sözü'nü öğretenler topluluğa ruhsal ilkeleri iletecekti (30:20). Bundan başka, gözün görmediği bir Öğretmen halkı kutsal yola yöneltecekti. Halk daha önceleri tanrısal gerçeği duymak istemediği için kulağını tıkar, gözlerini kapatırdı (30:8-11). Peygamberler bağırmalı, bildiriye levhaya yazmalıydı. Bundan sonra Yahuda halkı Tanrı'nın istemini yapmayı arzulayacaktı. O denli duyarlı olacaklardı ki, Öğretmen'in arkalarında fısıldamasını bile duyabileceklerdi.

sağa yahut sola sapınca: Görünmeyen Öğretmen'in sesi ne zaman duyulur? Tanrı bağıslı günah yapmak üzereyken, yoldan sapma tehlikesindeyken duyulur. Sağa kaçan yasaçılık (Galatyalılar 5:4) ve sola kaçan dünya sevgisi (1. Yuhanna 2:15-17 [Not: Kutsal Yazı'da Mısır, dünya için bir örnektir, 30:2-7]) gibi günah çeşitleri vardır. Her iki yönde de Tanrı'nın kutsallığına uymayan aşırılık vardır. Şeytan inanlıyı sağa ya da sola saptırmaya uğraşır. Ama Tanrı inanlıyı şu sözle geri çağırır: «Yol budur; bu yolda yürüyün.»

Tanrı Sözü'nü bildirir, dinleyen kulağı duyarlı yapar, duyulanı yerine getirmek için inanlıyı isteklendirir. Bunu anlayınca, Tanrı bağıslı O'nun insanlara çok acıdığını şükranla kabul etmeli. İnanlının Kutsal Söz'ü yerine getirmesi için O'nun bu denli çok uğraşması (48:17; Mezmur 25:8; 67:4), gelecekte de inanlılara göstereceği lütfun sona ermeyeceği açısından çok ikna edici bir kanıttır (Filipililer 1:6).

Kişinin sağa sola yoldan sapması ancak bu yaşama özgü bir olaydır. Cennette günah, yoldan sapma artık yoktur!

30:22 putlarını ... murdar edeceksin ... pis bir şey diye atacaksın: Yalancı ilahlara tapınma, Kral Ahab'ın yönetimi altında engelsiz bir biçimde yayılmıştı (1. Krallar 16:30-33; 18-19), ama Kral

Hizkiya'nın egemenliğinin başlangıcında yasaklanmıştı (2. Krallar 18:4). Ne var ki, kralın buyruğu bile yalancı ilahlara tapınmayı ulustan büsbütün kaldıramadı. Çünkü bir yalancı ilahı kendinden uzaklaştırmanın iki yolu vardır:

1. Kişi yalancı ilahın onun tüm kişisel günahını simgelediğini anlar, bu ilahın iğrenç bir şey olduğunu artık görür, atar ve onu kesinlikle aramaz;
2. Kişi zorunlu kılındığı için yalancı ilahı kendinden uzaklaştırır, ama onu özler, yüreğinde ona tapar.

Toplumun yüreği yalancı ilahlara tapınmaktan arındırılmadıkça gizlice de olsa bu ilahlara tapınmayı sürdürecektir.

Tanrı'yı yakından tanımak isteyen her can, Kutsal Söz'den O'na ilişkin bilgi edinir. O'nun sevdiği ve nefret ettiği şeyleri ayırt etmeyi öğrenir. Tanrı'nın öğrendiği şeyler, O'nu arayan kişi için de kötü olur. Tanrı ne gibi şeyleri iğrenç bulur? Örneğin:

1. Eşcinsellik (Levililer 18:22; 20:13),
2. Cinsel ahlaksızlık (Levililer 18:20,23; Tesniye 22:5 [Kadının erkek giysini ya da erkeğin kadın giysini giymesi, o kişinin kendi cinsinden hoşnut olmadığını, diğer cinsten olmak istediğini belirtir]; Tesniye 23:18; 24:4; Hezekiel 33:26),
3. Başka ilahlara tapınmak (Tesniye 7:25-26; 12:31; 13:13-18; Yeşaya 66:17),
4. Ayarı bozuk tartılar (Tesniye 25:15-16; Süleyman'ın Meselleri 11:1; 20:10,23),
5. Kötülerin kurbanları, duaları (Süleyman'ın Meselleri 15:8; 21:27; Yeşaya 1:13),
6. Kötülerin düşünceleri (Süleyman'ın Meselleri 15:26),
7. Gurur (Süleyman'ın Meselleri 16:5),
8. Başka iğrençlikler (Süleyman'ın Meselleri 6:16-19; 12:22).

Kişinin, yaşamını yalancı ilah sayılan her şeyden arıtması tövbe demektir. Eğer biri bu iğrençlikleri üzerinden atmıyorsa, tanrısal pişmanlık duyarak günahından arındırılmadığı anlamına gelir. Bu apaçık bir gerçektir. İnsanların iki de bir «Tövbe, tövbe» diyerek bu sözcüğü kullanması tövbenin derin anlamını törpüler, sözcüğün içini boşaltır. Tövbe konusu yalın bir konu olmalıdır. Tövbe, günaha kesin bir son verme karardır ve bu kararın gündelik yaşamda uygulanmasıdır. Bu kararın uygulanması kimi zaman kişiye zor gelebilir. İnsan kimi zaman bunda başarısız bile olabilir. Her iki durumda da ne olursa olsun, hiçbir zaman bu karardan cayılmamalıdır. Bırakılan günaha karşı sevgi beslenmemelidir. Eğer günah özleniyorsa gerçekte tövbenin anlamı kalmamıştır. Tövbe, günahı nefret etmek, günahı 180° dönüp onu büsbütün bırakmak demektir (1:16; Yakup 1:21). Kişinin Tanrı'ya duyduğu sevgi, onun günahı nefret ettiği oranla ölçülür (Yuhanna 14:15,21,23,24,31; Romalılar 12:9; Efesliler 5:3,4).

Günahı nefret etme, onu bırakma anlamına gelen tövbe, kişiyi boşlukta bırakmaz. Mesih inanlısı eski, günahlı doğasından soyunmalıdır. Ama bunu yaptığında çıplak kalmayacaktır, çünkü böylece yeni doğasını da giyinir. Yazıldığı gibi, «aldanış tutkuları ardından koşarak çürüklüğe düşen, önceki yaşayışınıza özgü eski insanı atın üzerinizden [Soyunun!]. Bir yandan akıl ve ruh yönünden yenilenin [Giyinin!]; öte yandan Tanrı'ya benzer yaratılan yeni insanı kuşanın [Giyinin!]» (Efesliler 4:23-24). Aynı biçimde «Yıkanın, temizlenin; gözümün önünden işlerinizin kötülüğünü atın [Soyunun!]; kötülük etmekten vazgeçin [Yine, soyunun! Not: Yukarıda «akıl ve ruh yönünden yenilenin» cümlesinde olduğu gibi «vazgeçmek» de, gerçek tövbenin gerektirdiği düşünsel ve iradesel koşulları vurgular]; iyilik öğrenmeyi öğrenin, adaleti arayın, ezilmiş olana doğruluk edin, öksüzün hakkını koruyun, dul kadının davasına bakın [Giyinin, giyinin, giyinin!]» (Yeşaya 1:16,17). Luka 11:24-27'de yazıldığı gibi, bir insandan kovalanan cin neden yedi cini daha yanına alıp temizlenmiş eve döndü? O güzel temizlenmiş ev boş duruyordu. Atılan iğrençliğin yerine olumlu,

yararlı nitelikler geliştirilmemişti. Eğer Mesih inanlısının Kurtarıcısı'nı yansıtan nitelikleri ve eylemleri yoksa, bu kişinin O'nu tanımayanlardan farkı yoktur. Bir Mesih inanlısı kesinlikle boş viteste kalmamalı, yoksa kendini geri viteste giderken bulur (2. Petrus 1:5-10).

Tanrı kayrasının sonucunda Yahudiler bir gün yalnızca Tanrı'ya hizmet etmenin ne denli özel bir ayrıcalık, ne denli kutsal bir görev olduğunu artık anlayacaklar. Yahuda'nın uzun yıllardır Tanrı'nın yargısı altında kalmasının nedeni başka ilahlara tapınmasıydı. En çok sevdiği bu günahla ilişkisini kestiği zaman Tanrı'nın kutsamasını almasına engel olan o yalancı ilahlarda artık hiçbir güzel yan bulmayacaktı. Altın ya da gümüş yitirdiğini önemsemeden iğrenç heykelleri kendisinden uzak tutarak yalancı ilahlardan kurtulacaktı (Kral Hizkiya ve ondan sonra Kral Yoşiya, yalancı ilahlara tapınmayı kaldırdı [2. Krallar 23:8,10,14,16; 2. Tarihler 31:1; Tesniye 7:25]). Yerusaleml'in bir mucize yoluyla Sanherib'in ordusundan kurtulduğu zaman kimi Yahudiler büyük olasılıkla yalancı ilahlarını attılar. Ne var ki, tüm ulusun bu iğrençlikten arıtılması ancak sürgün döneminde tamamlandı.

Kutsallıktan sağa sola sapmasınlar diye diri Tanrı'nın sesini duyanlar, O'nun kendilerini tek tek, kişisel bir biçimde yönlendirdiğini kavradılar. Bunun sonucunda, kulağı olan ama işitemeyen, ağız olan ama konuşamayan heykellere tapınmaktan artık vazgeçtiler. Bu, onların verebilecekleri tek mantıklı karardı. Günümüzde de günahattan Mesih'e dönen, O'nun gücüyle kutsal olmayan yönlerinden arıtılan kişiler, eskiden hoşlandığı ama şimdi utandığı yalancı ilahları kendisinden uzaklaştırır (Haberciler'in İşleri 26:18; Romalılar 6:11-22; 1. Petrus 4:3).

30:23 toprak mahsulünün ekmeğini verecek: Yahudalılar yalancı ilahları kendilerinden uzaklaştırdıktan sonra gündelik gereksinimleri için kaygı çekmek zorunda kalmadılar (Zekarya 14:17,18; 10:1). Yaşam biçimleri artık Tanrı'yı hoşnut ediyordu (Matta 6:33; Mezmur 67:5,6).

toprağa ekeceğin tohum: Yahuda'ya düşen görev, daha yağmuru görmeden önce Tanrı'ya güvenerek kuru, çatlak toprağa tohum ekmektir. Tohumlar içinde, o küçük kapsüller içinde sayısız kuşakları besleyecek yaşam ekmeği korunmaktaydı. Kuraklık olacağından korkup o kapsülleri ambarda saklamak ulusal bir intihar sayılırdı. Tanrı, yağmurları göndereceğine ve ürünün dolgun ve bol olacağına söz vermemiş miydi?

Tanrı Sözü'nü bildiren kişi kuru, çatlak, taş gibi toprağa bakarak «Uğraşmaya değmez» demek tehlikesindedir. «Saban sürmek tüm gücümü alır, toprağı tırmıklamak tüm zamanımı tüketir, ekim mevsimi geçmiş olur. Öte yandan, toprağı hazırlamazsam ekilen tohum zaten kök tutamaz. Bu işe girsem bile zaten tarlanın büyüklüğüne göre bir projeyi düşünemem. Gücüme, zamanıma bakarak ancak bir-iki metrekairelik toprağı açabilirim. Bundan çoğunu yapamam.» İşe başlamadan önce insanı bir yorgunluk basar, üzerine çöken ümitsizlik onun gücünü çalar.

Böyle davrandığında işçi Tanrı'nın vaadini unuttur -- «toprağa ekeceğin tohumun yağmurunu ... verecek». Yağmuru uygun zamanda ve doğru miktarda da verecektir, çünkü «toprak ürününün ekmeğini vereceğine», «semiz ve bol» olacağına da söz vermiştir. Tanrı işçisi isterse bu vaat yokmuş gibi ümitsizliğe kapılıp toprağı hazırlamak ve tohum ekmek için hiç çaba göstermeyebilir. İsterse kırılganlık içinde, bir görev zorunluğu olarak hissedip yorgun hareketlerle gereken işleri tamamlayabilir. Ya da «görünmeyen şeylerin varlığından emin» olup «vaadedilene kavuşmamış ama bunları uzaktan görmüş» olanlar gibi (İbraniler 11:1,13) sevinçle Tanrı Sözü'nü ekebilir.

yağmur: (Hoşea 6:3)

30:23-24 O gün geniş otlakta davarların otlayacak. Toprağı işleyen öküzlerle genç eşekler, kürekle ve yaba ile savurulmuş tuzlu yem yiyecekler: İnsanın günahından ötürü sıkıntı çeken evrenin bir parçası olan hayvanlar, ürünün verimli oluşundan paylarını bol bol alacaklardı.

30:25 büyük öldürüş günü: (34:8)

seller ve su akıntıları: Ulusu sulayan tesisatlar aracılığıyla bol ürün sağlanacaktı (Hezekiel 47:1-12; Yoel 3:18). Bu da Tanrı'nın Yahuda'yı kutsamasının bir yönüdür. Su Tanrı'nın kayrasını simgeler.

30:26 Rab kendi kavminin ... vuruşunun yarasını iyi ettiği gün: Öncelikle Tanrı'nın halkın günahını bağışladığı (Nehemya 1:5-9) ve onu sürgünden getirdiği günden (Yeremya 30:12-18; Hoşea 5:13-6:2) söz edilir. İkinci anlamda da Tanrı'nın İsrail'in günahını bağışlayacağı ve Kral olarak Davut'un tahtına çıkacağı günü anlatır.

ay ışığı güneş ışığı gibi, güneş ışığı yedi kat: Işık, yani Tanrı Sözü'nün bilgisi, ruhsal karanlığı yenecektir (11:9; Yeremya 31:34).

yedi: Yedi, yetişkinliği ve Tanrı'yı simgeleyen sayıdır (Vahiy 1:4).

30:27 Rabbin ismi uzaktan geliyor: Asur'un adının geçmesi (30:31), bu peygamberliğin Asur'un Yahuda'dan geri çevrilmesiyle ilgili olguları (37:33-38) anlatmak istediği görüşünü güçlendirir. Daha geniş anlamda, Tanrı'nın son günde dünyayı yargılamasını da içerir.

dili yiyip bitiren ateş gibidir: (9:19; 10:17; 11:4; 29:6; 33:14; 42:25; Çıkış 24:17; Tesniye 9:3; İbraniler 4:12)

duman, dolu, ateş, sel: Doğanın şiddetli görüngüleri, Tanrı'nın öfkesinin dehşetini simgeler. Bir-iki benzetme yetmezmiş gibi yedi benzetme kullanılır:

1. Öfkeyle tutuşan koyu duman (30:27),
2. Kızgınlıkla dolu dudaklar (30:27),
3. Dili yiyip bitiren ateş (30:27),
4. Helak eleğinden geçirilen uluslar (30:28),
5. Taşkın sel gibi olan soluk (30:28),
6. Kavimlerin çenelerinde yol şaşkırtan bir yular (30:28),
7. Bulutların çatlaması, sağanak ve dolu taneleri (30:30).

30:28 milletleri helak eleğinden geçirmek: (29:5; Amos 9:9). Asur İmparatorluğu birçok ulustan oluşmuştu. Hiçbiri Tanrı'nın yargısından kaçamaz.

adamın boynuna kadar varan taşkın sel gibi: Tanrı'nın Asur ordularına uyguladığı yargı sadece komutanı, Sanherib'i sağ bıraktı (2. Krallar 19:35,36). Asur, İsrail karşısında onların «boyunlarına kadar varan taşkın sular gibi» olmuştu (8:7,8), ama Tanrı Asur'un başka ülkelere uyguladığı yöntemin onun başına da gelmesini sağladı (37:8,29).

çenelerinde yol şaşkırtan yular gibi: Yahudalılar Tanrı'ya döndükten sonra Tanrı onlara titizlikle kutsal yolda kılavuzluk etti (30:21). Ne var ki, iğrençliği sürdüren, Tanrı'ya meydan okuyan ulusları da (2. Krallar 18:22,25) seçtikleri tanrısızlık yolunun sonucuna ulaştırdı. Çiviyazılarında

Asurlular'ın savaştan getirdiği sürgünler ağızlarına gem vurmuş olarak gösterilmiştir. Tanrı Asurlular'ı aynı duruma düşürecekti.

30:29 ilahi okuyacaksınız ... yürek sevinci olacak: Kutsal Yazı'da birçok kez aktarıldığı gibi Tanrı'nın düşmanlarını yenmesi, O'nun halkı için bir şükran ve sevinç konusuydu. Tanrı Mesih inancının düşmanlarını yok edince, onun sevinci kutsallık koşullara bağlı olmalı (Eyup 31:29,30; Süleyman'ın Meselleri 24:17; Obadya 12).

1. Sevinç, hınçlı ve hırslı oç alma isteklerinden doğmamalı (Romalılar 12:19; Vahiy 18:4-8,19-20; 19:1-4).
2. Doğruluğun günahın üstesinden gelişine sevinilir. İnsanların Tanrı'nın yargısı altında ezilişine değil, Tanrı'nın ret damgasının onların günahı üzerine vurulduğu ve Tanrı'nın kutsallığının ayaklar altında çiğnenmesine bir son verildiği için sevinilir.
3. Günahtan dönmedikleri için ezilenlere acınmalıdır. Tanrı lütfuyla Mesih inancının günahını bağışlamasaydı, o da düşmanın gördüğü aynı yargıya katlanmak durumunda kalırdı. Bunu unutmamalı.
4. Kutsal bir ümit doğmalı. Eğer Tanrı düşmanın baskısını kaldırırsa, büyük olasılıkla yaşanacak daha çok özgürlük ortamı içinde Tanrı'ya hizmet etmek için olanaklar çoğalır (Haberciler'in İşleri 9:31).

bayram takdis edilen gecede olduğu gibi: Tıpkı İsraililer'in Mısır'dan kurtulduğu gecenin bir bayram olarak anıldığı gibi (Çıkış 12:42) Asurlular'dan kurtuluşu da kutlanacaktı.

gece: Yahudiler için yeni bir gün, güneşin batmasıyla başlardı. Bunun için onların bayramları geceleyin kutlanmaya başlardı.

Rabbin dağına ... gelmek: İsraililer yılda üç kez -- Mayasız Ekmek (Levililer 23:6-8), Haftalar (Pentekost, Levililer 23:15-22; Nehemya 10:35-37) ve Haymeler (Levililer 23:34-43) bayramlarında -- Yerusaleml'e Tanrı önüne çıkardı (Çıkış 23:14-17; Tesniye 16:16; 2. Tarihler 30:1-3,13; Ezra 2:65; 3:1-6; Mezmur 122:1-4).

İsrail'in Kayası: Tanrı'nın bu adı, O'nun her zaman güvenilir bir sığınak oluşunu vurgular (17:10; 26:4; Tesniye 32:4,15,18,30,31; 2. Samuel 22:2,32,47; 23:3; Mezmur 18:2,31,46; 19:14; 28:1; Yeşaya 26:4; 30:29; Habakkuk 1:12). Yahudalılar Tanrı'nın güvenilirliğine dayanarak, ilahi söyleyerek, zurna çalarak sevinçlerini dışa vururdu. Tanrı bağıslı kişiler de onları dehşete düşüren durumlarla karşı karşıya gelebilir. Korkusunu daha yenmemişken güvenilir Tanrı'ya övgülerini yükseltmesi yerindedir. İşte bu, imanın yüce yengisidir (2. Tarihler 20:3-4,13,15-22,28-30).

30:30 Rab celal sesini işittirecek ... bileğinin inişini gösterecek: Yahuda, Tanrı onu Asurlular'dan özgür kıldığı için O'nu yüceltti (30:29). Tanrı onlar için daha da etkin bir biçimde işe girişti. Yahudalılar'ın Tanrı'dan övgüyü esirgemeyişi gibi Mesih inancısı da O'nu övmeyi savsaklamasın (Mezmur 103:1,2; 107:8,15,21,31; İbraniler 13:15).

görmeli ses, bulutların çatlaması: (Çıkış 19:16; 20:18; Mezmur 29:3-9)

bileğinin inişi: Tanrı'nın bileğinin inişi, Asur'un mahvedilmesi (30:31,32) sonucunu doğuracaktı.

30:31 Asur Rabbin sesiyle dehşete düşürülecek: Adem'le Havva'dan başlayarak (Tekvin 3:10) tüm günahlılar Tanrı'nın sesinden çekinir.

30:33 Tofet: Hinnom oğulları deresinde bulunan ¹Tofet (2. Krallar 23:10; Yeremya 7:31; 19:6,11), Yahuda kızları ve oğullarının Molek adlı bir ilaha kurban edildiği yerd. Bu ayetteki peygamberliğe göre Tofet kralın (ordusunun) kurban düşeceği alan olarak saptandı.

kral: İbranice'de «kral» için kullanılan sözcük «melek»tir. «Melek» ve «Molek» aynı sözcüktür. Molek'e tapınanlar onu kral olarak görürdü. Yeşaya bu benzetmeyle şunu anlatmak istedi: Hinnom vadisinde bulunan Tofet'in Kral Molek için hazırlandığı gibi, yeni bir Tofet başka bir kral, Asur kralı için hazırlanacaktı.

onun yığını ateş ve çok odundur: Çocukların canlı canlı Molek'in ateşine atılışı gibi Asur askerlerini de «kurban etmek» için odun ve ateş fazlasıyla yetecekti. İsrail'de büyük suç işleyen kişilerin cesetleri yakılırdı (Yeşu 7:25). Yine de buradaki ateş simgesel anlamdadır. Asur orduları gerçek ateşle mahvolmadı. Sanherib iki oğlu tarafından öldürüldü (37:38). Ama ateş, Tanrı'nın kötülerini yargılamak ya da büsbütün mahvetmek için kullandığı yöntemin bir simgesidir. Tofet de, yargının, özellikle günahattan döndüren değil, yıkıma gönderen yargı yerinin simgesiydi.

onu Rabbin soluğu bir kükürt seli gibi tutuşturuyor: Asur ordusunun mahvolması, askeri yöntemlerinin yetersizliğinden kaynaklanmadı. Asur ordusunu Tanrı'nın Kendisi yıkıma uğırdı.